

Nr 199.

Av herr **Stenberg m. fl.**, om ökat anslag till Bidrag till hamnar och farleder.

Kungl. Maj:t har i bil. 8 till statsverkspropositionen år 1954, sjätte huvudtiteln, kommunikationsdepartementet, å s. 36, föreslagit riksdagen att till »Bidrag till hamnar och farleder» för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 3 milj. kronor.

I sina petita avseende anslaget »Bidrag till handelshamnar och farleder» har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i skrivelse den 31 augusti 1953 hemställt att anslaget uppföres med 5 milj. kronor och som motivering härför anfört följande:

»Som styrelsen meddelat i tidigare angivna petita, beräknade 1944 års hamnutredning (SOU 1949: 21) för om- och utbyggnad av landets handelshamnar fram till år 1960 ett årligt investeringsbehov av 35 å 40 milj. kronor, varemot svarade ett efter 1949 års prisnivå beräknat årligt statsbidragsanslag av lågt räknat 5 milj. kronor. Med hänsyn till sedermera inträffade prisstegringar bör nämnda årsbelopp nu ökas med minst 50 procent.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget av 3 milj. kronor har 1,5 milj. kronor redan beviljats för fortsatt utbyggnad av vissa västkusthamnar. Vidare har styrelsen tillstyrkt statsbidrag till två andra hamnföretag med 654 100 kronor. Sedan budgetåret 1952/53 kvarstår hos Kungl. Maj:t en av styrelsen tillstyrkt framställning om statsbidrag med 500 000 kronor till påbörjande av ett större hamnföretag i nedre Norrland. Resterande tillgängliga anslagsmedel beräknas komma att huvudsakligen tagas i anspråk för dels utbyggnad av hamnen i Vänersborg, varom överenskommen föreligger enligt ett av Kungl. Maj:t den 11 juni 1943 godkänt avtal mellan vissa statliga myndigheter och Vänersborgs stad, dels andra pågående eller redan avslutade företag, där kostnaderna till följd av prisstegringar överstigit de ursprungligen beräknade.

Till västkusthamnarna, som kostnadsberäknats till 12,2 milj. kronor och beräknas kräva statsbidrag med 8,1 milj. kronor, har hittills utgått statsbidrag med 4,2 milj. kronor. Dessa företag har igångsatts under år 1953 och skall kontraktsevenligt vara färdigställda den 1 juni resp. den 15 november 1955. Under de närmaste budgetåren erfordras till dessa hamnar således ytterligare ca 4 milj. kronor i statsbidrag, varav för budgetåret 1954/55 minst 2,5 milj. kronor. På grund av inträffade prisstegringar är det dock sannolikt, att de beräknade kostnaderna kommer att överskridas och ytterligare statsbidrag erfordras.

I sina år 1952 avgivna petita redogjorde styrelsen för då föreliggande behov av om- och utbyggnad av sådana handelshamnar, vartill statsbidrag ifrågasattes. Kostnaderna beräknades till ca 45 milj. kronor och motsvarade statsbidrag till ca 22 milj. kronor. I den beräknade kostnaden ingick västkusthamnarna samt ett hamnföretag i nedre Norrland med ett belopp av 23,2 milj. kronor. Vidare föreligger bidragsansökningar till under styrelsens kontroll redan utförda hamnutbyggnader för en byggnadskostnad av 6,5 milj. kronor.

Under budgetåret 1952/53 har behovet av om- och utbyggnad av handelshamnarna ytterligare aktualiserats, varför styrelsen beräknar, att ett belopp av 5 000 000 kronor bör upptagas för budgetåret 1954/55.»

Föredraganden har emellertid, utan annan motivering än hänvisning till det ansträngda statsekonomiska läget, hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att till »Bidrag till handelshamnar och farleder» för budgetåret 1954/55 anvisas ett reservationsanslag av endast 3 milj. kronor. Av denna summa beräknas för budgetåret 1954/55 behöva tagas i anspråk minst 2,5 miljoner för vissa anläggningar, som ansetts angelägna ur beredskapssynpunkt. Anslaget för de senare anläggningarna borde ha påförts annan huvudtitel. Genom att så ej skett, kommer det verkliga anslaget till handelshamnar och farleder endast att uppgå till högst en halv milj. kronor. Alltså det lägsta verkliga anslag för detta ändamål, som utgått sedan budgetåret 1946/47, oaktat byggnadskostnaderna kraftigt stigit sedan denna tidpunkt.

Utbyggnad av de svenska hamnarna förekom endast i ytterst obetydlig utsträckning under krigsåren. Efter krigets slut kunde på grund av byggnadsrestriktionerna hamnarna icke utbyggas i erforderlig takt, vilket medfört, att åtskilliga hamnar har omodernt utrustade och otillräckliga kajanläggningar samt mindre goda farleder. Detta medför ofta nog en onödigt lång liggetid för fartygen med därav följande frakt- och varufördyring.

Sedan 1944 års hamnutredning lämnade sitt betänkande 1949 synes Kungl. Maj:t vid beviljande av bidrag till handelshamnar och farleder i stort ha följt de principer, som hamnutredningen föreslagit skola tillämpas vid beviljande av statsbidrag till handelshamnar och farleder. 1952 års riksdag uttalade önskemål om en översyn av principerna för statens medverkan vid om- och utbyggnad av handelshamnar och farleder och vid 1953 års riksdag underströk statsutskottet, i samband med behandling av samma anslag, vikten av att den förebådade utredningen av hithörande spörsmål bedrivs med största skyndsamhet, så att inom kort mera säkra utgångspunkter kunna erhållas för bedömning av omfattningen av statens medverkan vid om- och utbyggnad av handelshamnar och farleder. Denna utredning har av olika skäl ännu icke kunnat påbörjas. Utredningsman har dock utsetts i januari 1954. Det synes troligt, att utredningen kan komma att draga en tid av några år. Att under sådana förhållanden helt stoppa

upp anslagen till hamnförnyelser, vilket i praktiken skulle bliva följden om statsverkspropositionens linjer följes, skulle i mycket hög grad hindra den utveckling, som redan 1944 års hamnutredning fann ofrånkomlig. Landet kan på längre sikt icke vara betjänt av att ett så viktigt led i den svenska utrikeshandeln som hamnarna ej funktionerar på mest ändamålsenliga sätt och med utnyttjande av de personalbesparande anordningar, som numera i snabb takt tillkomma. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har ju för övrigt i sina petita påvisat, hurusom ett stort antal hamnbyggnadsärenden föreligga utredda eller måst igångsättas. Ett fortsatt dröjsmål med förverkligandet av de hamnförbättringsplaner, som ledde till att för tio år sedan en särskild utredning om hamnarna igångsattes, skulle i betänklig grad komma att nedsätta den för näringslivets behov och utveckling nödvändiga kapaciteten hos många hamnar.

Det synes oss därför vara av stor vikt att i avvaktan på den nu igångsatta utredningens resultat i frågan om statens medverkan vid om- och utbyggnad av handelshamnar och farleder den praxis som hittills följts allt fortfarande tillämpas och att denna sättes i samklang med 1944 års hamnutrednings intentioner och de penningvärdeförändringar som därefter ägt rum. Då väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsäskande håller sig inom denna ram, hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att till »Bidrag till hamnar och farleder» för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 5 milj. kronor.

Stockholm den 19 januari 1954.

N. Stenberg.

Erik Severin.

John R. Anderson

Edith Liljedahl.

i Sundsvall.
